

ПОГОДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____
Людмила ЛУЗАН
27.08.2024

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»

_____
Любов Покроєва
27.08.2024

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації за темою**

«Бібліотека НУШ як бібліотечно-інформаційний центр»

«NUS Library as a library and information centre»

Розроблено проектною групою (науково-педагогічні працівники КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти») у складі:

Астахової М.С., завідувача кафедри соціально-гуманітарної освіти, к. пед. н.
Жеребкіної З.Г., викладача кафедри соціально-гуманітарної освіти

Освітню програму розроблено на основі освітньої програми «Бібліотека НУШ: від компетентного бібліотекаря до якісної діяльності шкільного бібліотечно-інформаційного центру» (25.12.2023)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
кафедри кафедри соціально-гуманітарної освіти
26.08.2024 №1

1.1. Загальні положення

Освітня програма підвищення кваліфікації за темою «Бібліотека НУШ як бібліотечно-інформаційний центр» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів

1.2. Актуальність

Обумовлена необхідністю переосмислення соціальної місії бібліотеки закладів освіти, ролі шкільного бібліотекаря у процесі інноваційного розвитку шкільної освіти і становленні Нової української школи, а саме: необхідністю врахування загроз воєнного стану та активної цифровізації бібліотечно-бібліографічних процесів та затвердженням Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року.

1.3. Мета й завдання

Розвиток професійних компетентностей шкільних бібліотекарів, що необхідні для якісної діяльності шкільного бібліотечно-інформаційного центру, у т.ч. організації бібліотечного обслуговування та інформування в дистанційному форматі.

1.4. Форма навчання – дистанційна, очно-дистанційна

1.5. Структура освітньої програми

Модуль 1. Питання концептуального і нормативно-правового характеру щодо діяльності шкільної бібліотеки.

Модуль 2. Посадово-функціональні компетентності шкільного бібліотекаря.

Модуль 3. Інформаційно-цифровий бібліотечний простір.

Модуль 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності шкільного бібліотекаря.

Модуль 5. Діагностико-аналітичний.

1.6. Очікувані результати

МОДУЛЬ 1. Питання концептуального і нормативно-правового характеру щодо діяльності шкільної бібліотеки

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- норм і законів про освіту та бібліотечну справу;
- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- сутності Концепції Нової української школи;
- місії сучасної шкільної бібліотеки в Новій українській школі;
- планування діяльності шкільного бібліотекаря;
- системи роботи шкільної бібліотеки в сучасних умовах;
- безбар'єрності навчання;
- музикотерапії, казкотерапії;
- основних напрямів діяльності бібліотеки з батьками.
- сутності безпечного освітнього середовища.

Уміння:

- організовувати діяльність шкільної бібліотеки відповідно до вимог законодавства;
- організовувати співпрацю з батьками;
- будувати систему заходів щодо сімейного читання;

- добирати ефективні форми та методи соціокультурної діяльності бібліотеки;
- використовувати бібліотечні засоби в подоланні проблем булінгу;
- створювати безпечний простір у бібліотеці;
- визначати систему бібліотечно-бібліографічне обслуговування в дистанційному та змішаному форматах навчання;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо активного залучення усіх учнів до читання;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

МОДУЛЬ 2. Посадово-функціональні компетентності шкільного бібліотекаря

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- технологій підвищення інтересу читання сучасного користувача;
- організації проектної діяльності бібліотеки;
- універсальної десяткової класифікації (УДК);
- таблиць УДК для бібліотек ЗЗСО;
- основних процесів формування бібліотечного фонду;
- системи каталогів і картотек, видів та функцій каталогів і картотек бібліотеки;
- особливостей роботи з друкованими та електронними підручниками;
- основних етапів створення буктрейлера;
- понять «віртуальна книжкова виставка»;
- нестандартних форм просування книги та підвищення інтересу до читання;
- заходів зі збереження здоров'я засобами шкільної бібліотеки;
- комплектування бібліотечного фонду підручників, довідково-бібліографічного фонду літератури;
- алгоритму здійснення інвентаризація бібліотечного фонду підручників, розрахунку книгозабезпеченості користувачів;
- функціонування системи каталогів і картотек;
- основних складових та мети національно-патріотичного виховання;
- сучасних методів промоції читання;
- механізмів організації реклами інформаційного ресурсу та послуг бібліотеки;
- особливостей роботи з підручниками (друкованими, електронними), для осіб з особливими освітніми потребами;

- складових громадянської освіти та громадянської компетентності
- формування інформаційного запиту як чиннику формування інформаційного ресурсу;

Уміння:

- організувати діяльність бібліотеки (в т.ч. електронної), як вузлового центру з розподілу інформаційних потоків;
- створювати е-каталоги, систему каталогів і картотек;
- планувати та здійснювати комплектування та інвентаризацію бібліотечного фонду підручників;
- реалізувати сучасні підходи до організації бібліотечного простору в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- реалізувати просвітницько-профілактичну функцію бібліотеки;
- поєднувати професійні читацькі кейси і віртуальну чи доповнену реальність через імерсивні технології;
- формувати читацьку культуру в учнів;
- організувати сучасні книжкові виставки;
- застосовувати різноманітні методи літературної освіти;
- добирати та реалізувати можливості електронного підручника;
- створювати та організувати е-каталоги, систему каталогів і картотек, рекламу інформаційних ресурсів;
- організувати роботу з фондом бібліотеки ЗЗСО;
- створювати віртуальну книжкову виставку;
- застосовувати сучасні технології для привернення уваги до книги, нестандартні форми просування книги та підвищення інтересу до читання;
- планувати дитячий читацький простір засобами казки;
- налагоджувати партнерську взаємодію з педагогами та батьками.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- соціально-політичні: патріотизм та культурне різноманіття;
- готовність застосовувати сучасні підходи розвитку читацької культури та підвищення інтересу до читання в учнів;
- активність та відповідальність в організації просвітницько-профілактичної функції бібліотеки;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- розвиток здатності організувати роботи бібліотеки як сучасного медіа центру.

МОДУЛЬ 3. Інформаційно-цифровий бібліотечний простір.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку цифрової компетентності (вітчизняний та світовий досвід);
- видів та етапів планування діяльності дистантної діяльності бібліотеки;
- форм, методів, технологій організації дистанційного навчання;

- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів в роботі шкільної бібліотеки;
- класифікацій, структури та переваги квестів;
- інструментів створення квестів;
- ролі медіа в суспільному житті;
- ролі шкільної бібліотеки та працівника бібліотеки як медіапедагога в шкільній медіаосвіті;
- компонентів цифрового освітнього та бібліотечного середовища;
- сервісів для забезпечення ефективної візуалізації комунікаційного процесу, створення онлайн дошок, створення власного цифрового контенту;
- принципів академічної доброчесності;
- основ та технологічного інструментарію забезпечення інформаційної та кібербезпеки.

Уміння:

- орієнтуватися в різноманітті цифрових ресурсів в роботі шкільного бібліотекаря;
- розвивати власну інформаційно-цифрову компетентність;
- організовувати роботу бібліотеки засобами цифрових технологій, в тому числі, в дистанційному форматі;
- використовувати сервіси для забезпечення ефективної візуалізації комунікаційного процесу, для створення онлайн дошок;
- створювати інфографіку та ефективні презентації, інтерактивні плакати;
- використовувати ресурси для розвитку цифрової творчості учнів;
- залучати потенціал цифрових ігрових технологій в роботу шкільної бібліотеки;
- застосовувати цифрові інструменти для створення квестів;
- будувати медіасередовище бібліотеки;
- залучати користувачів за допомогою сучасних медіапрактик;
- розробляти навчальну програму на основі модельної навчальної програми;
- реалізовувати принципи академічної доброчесності;
- організовувати безпечний цифровий бібліотечний простір;
- інтегрувати сучасні тенденції цифрової трансформації освіти і науки в діяльність шкільної бібліотеки;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку в умовах цифрового розвитку системи освіти і науки;
- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;
- особистісної орієнтації на підвищення рівня власної інформаційно-цифрової компетентності;
- планування освітньої діяльності, самостійної розробки цифрових матеріалів;
- заохочення дітей до читання засобами цифрових технологій.

МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності шкільного бібліотекаря.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- психолого-педагогічні аспекти діяльності бібліотекаря;
- значущості психологічних умов розвитку фізичного, психічного, соціального та духовного розвитку особистості в освітньому процесі;
- компонентів та структури інклюзивної компетентності бібліотекарів;
- критеріїв визначення особливих освітніх потреб, бар'єрів та рівнів підтримки учнів з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності.

Уміння:

- створювати психологічно безпечний освітній простір;
- визначати та попереджати труднощі комунікації та соціалізації в учнів;
- моделювати ситуації, що потребують критичного мислення й нестандартного розв'язання проблем, розвитку емоційного інтелекту, креативності, громадянськості, лідерства, спілкування та співпраці;
- організовувати бібліотечно-бібліографічні процеси для осіб з особливими освітніми потребами;
- визначати критерії особливих освітніх потреб, бар'єрів та рівнів підтримки учнів з особливими освітніми потребами;
- упроваджувати засади педагогіки партнерства в роботу шкільної бібліотеки;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм;
- морально-етичні: самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- подолання труднощів комунікації та соціалізації учнів;
- готовність до змін, партнерства взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- розвиток професійної самосвідомості й рефлексія власної професійної діяльності.

1.7. Перелік компетентностей, що може набути та/або розвинути слухач за умови успішного засвоєння програми;

▪ **предметно-методична** (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології здійснення бібліотечно-бібліографічного обслуговування читачів);

▪ **інформаційно-цифрова** (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, здатність використовувати цифрові технології в організації роботи шкільної бібліотеки);

- **організаційна** (здатність організувати інформаційно-бібліотечний простір та запроваджувати різноманітні види і форми популяризації читання);
- **інноваційна** (здатність використовувати інновації у професійній діяльності).

КУРИКУЛУМ
курсів підвищення кваліфікації
для шкільних бібліотекарів за темою
«Бібліотека НУШ як бібліотечно-інформаційний центр»
(дистанційна форма навчання – 60 год/2 кредити)

№ з/п	Назва модуля	К-сть год.
1.	Питання концептуального і нормативно-правового характеру щодо управління та організації виховної діяльності у Новій українській школі	12
2.	Посадово-функціональні компетентності заступника директора з виховної роботи ЗЗСО	28
3.	Інформаційно-цифровий бібліотечний простір	8
4.	Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності шкільного бібліотекаря	8
5.	Діагностико-аналітичний	4
	Разом	60

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації
для шкільних бібліотекарів за темою
«Бібліотека НУШ як бібліотечно-інформаційний центр»

Назва модуля (інваріантна складова)	№ тем и	Назви тем (варіативна складова)	Умовні позначення компетентностей, що розвиваються	Усього годин
---	---------------	------------------------------------	---	--------------

I. Питання концептуального і нормативно-правового характеру щодо діяльності шкільної бібліотеки	1.1	Нормативно-правовий аспект організації роботи шкільної бібліотеки в умовах реформування освіти		2
	1.2	Тренди сучасної освіти. Нова українська школа: філософія змін		2
	1.3	Бібліотека НУШ – інформаційно-освітній простір закладу освіти		2
	1.4	Професійна компетентність шкільного бібліотекаря: характеристика та ключові аспекти діяльності		2
	1.5	Система роботи шкільного бібліотекаря в умовах дистанційного навчання та воєнного стану		2
	1.6	Бібліотека як соціальна інституція пам'яті		2
	Разом годин на модуль			12
	2.1	Інноваційна компетентність шкільного бібліотекаря		2
	2.2	Використання Універсальної десяткової класифікації в організації інформаційних ресурсів НУШ		2
	2.3	Навчальна література: сучасні аспекти в роботі з підручниками (паперовими, електронними)		2
	2.4	Інноваційні технології як складова діяльності шкільного бібліотекаря під час дистанційної форми роботи		2
	2.5	Інформаційна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану та дистанційного формату навчання		2
	2.6	Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія»: ключові проблеми та основні орієнтири		2
	2.7	Простір інновацій, імерсивність як вектори формування національної самосвідомості особистості засобами дитячої літератури		2

	2.8	Краєзнавчі дослідження у змісті діяльності шкільної бібліотеки: сучасні підходи		2
	2.9	Технологія створення бібліотечного буктрейлера		2
	2.10	Віртуальна складова шкільної бібліотеки для роботи з користувачами у дистанційній формі		2
	2.11	Бібліотечний простір: промоція читання школярів засобами кластеру інновацій		2
	2.12	Сучасна дитяча література: практичні поради для бібліотекаря, інформаційні ресурси, книжкові тренди		2
	2.13	Ключова компетентність «вільне володіння державною мовою» як складова формування національної ідентичності учнів		2
	2.14	Академічна доброчесність у роботі шкільного бібліотекаря		2
Разом годин на модуль				28
III. Інформаційно-цифровий бібліотечний простір	3.1	Цифрові освітні ресурси. Використання цифрових технологій та сервісів		2
	3.2	Бібліотечний інтерактивний простір: упроваджуємо квест-технології		2
	3.3.	Практика впровадження медіаосвіти в діяльність шкільної бібліотеки		2
	3.4	Інформаційна безпека учасників освітнього процесу		2
Разом годин на модуль				8
IV. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності шкільного бібліотекаря	4.1	Діти з особливими освітніми потребами в освітньому просторі ЗЗСО		2
	4.2	Діти з особливими освітніми потребами в освітньому просторі ЗЗСО		2
	4.3	Діти з особливими освітніми потребами в освітньому просторі ЗЗСО		2
	4.4	Діти з особливими освітніми потребами в освітньому просторі ЗЗСО		2
	Разом годин на модуль			

V. Діагностико- аналітичний	5.1	Настановне заняття. Вхідне діагностування		2
	5.2	Підсумкове тестування		2
	Разом годин на модуль			4
Усього (годин/кредитів):				60

ЗМІСТ МОДУЛІВ

МОДУЛЬ 1. Питання концептуального і нормативно-правового характеру щодо діяльності шкільної бібліотеки

Тема 1.1. Нормативно-правовий аспект організації роботи шкільної бібліотеки в умовах реформування освіти

Специфіка ієрархії законодавства України. Законодавчі акти, що закріплюють право на освіту та регулюють суспільні відносини в галузі освіти: Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, актуальні Накази Міністерства освіти та науки України.

Національна рамка кваліфікацій та кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів.

Основні аспекти мовного питання за Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Ознайомлення з головними статтями Законів України: «Про освіту»: права і обов'язки педагогічних працівників та регулювання трудових відносин в освітній галузі тощо.

Сучасне нормативно-правове забезпечення безперервної освіти педагогів.

Нормативно-правові акти стосовно статусу шкільного бібліотекаря та бібліотек у цілому. Головні моменти Закону України «Про бібліотеку і бібліотечну діяльність» (зі змінами).

Атестація бібліотечних працівників. Корисні Інтернет-ресурси для удосконалення правової компетентності педагога.

Тема 1.2. Бібліотека НУШ – інформаційно-освітній простір закладу освіти

Концепція Нової української школи: новий формат шкільної бібліотеки в освітньому процесі.

Партнерські відносини учасників освітнього процесу ЗЗСО та бібліотека.

Готовність бібліотечного працівника до інноваційної діяльності в нових умовах. Реклама книги й бібліотеки як сучасний засіб просування читання при дистанційній формі навчання.

Булінг в школі. Бібліотечні засоби в подоланні проблем булінгу.

Безбар'єрність навчання, створення умов для дітей з особливими освітніми потребами. Музикотерапія, казкотерапія як психотерапевтичний метод впливу слова, музики на психічний і фізичний стан дитини.

Тема 1.3. Тренди сучасної освіти. Нова українська школа: філософія змін

Сучасні тенденції розвитку освіти в світі. Ключові принципи освітньої системи XXI століття. Напрями формування перспективної системи освіти.

Закономірності розвитку загальної середньої освіти в світі. Реформаторські зміни, що відбуваються в сучасній освітній системі України.

Переваги нової освітньої реформи. Нові професійні орієнтири у роботі

учителя. Тенденцій розвитку міжнародних систем освіти. Тренди в освіті 2022 року. Проблеми суспільного розвитку, які актуалізує сучасна філософія освіти. Компетентності сучасних фахівців. Напрями формування перспективної системи освіти. Доступність і гнучкість системи освіти. Шляхи вирішення проблем сфери освіти. Особливості системи шкільної освіти в країнах світу. Формула нової української школи. Педагогіки партнерства як новий етичний концепт.

Тема 1.4. Професійна компетентність шкільного бібліотекаря: характеристика та ключові аспекти діяльності

Національний класифікатор професій – професія «Бібліотекар». Що значить бути бібліотекарем сьогодні. Професійні якості за Дж. Равеном. Підходи до трактування поняття «компетентність». Зміни у діяльності бібліотекаря відповідно до вимог сьогодення. Сучасна шкільна бібліотека як ресурсний осередок. Бібліотека Нової української школи. Мета діяльності шкільної бібліотеки як інформаційно-ресурсного центру. Характерні риси бібліотечної діяльності сьогодні. Карта професійних компетентностей шкільного бібліотекаря. Важливі складові професійної компетентності та рольові позиції шкільного бібліотекаря. Освітні платформи для бібліотекарів.

Тема 1.5. Система роботи шкільного бібліотекаря в умовах дистанційного навчання та воєнного стану

Партнерські відносини педагогів, бібліотечних працівників і батьків щодо національно-патріотичного виховання молодого покоління. Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості дітей згідно Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2022 р.), Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року. Мета національно-патріотичного виховання. Виховання патріотизму як ключовий складник світогляду зростаючого покоління.

Краєзнавча робота шкільної бібліотеки. Використання вебліографічної інформації, як інноваційного виду бібліографічної діяльності бібліотеки, при підготовці заходів національно-патріотичного спрямування.

Дистантне обслуговування читачів в умовах дистанційного навчання та воєнного стану. Організація віртуальних виставок як новий вид інформаційно-бібліотечного обслуговування читачів.

Тема 1.6. Бібліотека як соціальна інституція пам'яті

Бібліотека як компонент соціокультурної системи українського суспільства, засіб трансляції освіти, культури, соціалізації особистості.

Соціокультурна діяльність бібліотек, її мета, напрями та функції, основні завдання. Ефективні форми та методи соціокультурної діяльності бібліотеки, заходи проведення Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек «В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи».

Формування екологічної компетентності засобами бібліотеки: екологічна

освіта та виховання особистості.

Партнерство бібліотекаря, вчителя й родини. Основні напрями діяльності бібліотеки з батьками, система заходів щодо сімейного читання.

МОДУЛЬ 2 Посадово-функціональні компетентності шкільного бібліотекаря

Тема 2.1. Інноваційна компетентність шкільного бібліотекаря

Визначення інноваційної компетентності бібліотекаря. Бібліотечні інновації. Бібліотечні технології, оригінальні виховні ідеї, форми й методи пропаганди літератури, нестандартні підходи в управлінні шкільною бібліотекою. Види інновацій.

Традиційні форми і методи просування книги в молодіжному і дитячому середовищі. Книжкові виставки. Бібліографічні огляди. Диспути. Обговорення книг. Читацькі конференції. Читацькі семінари. Літературні вечори.

Нові нетрадиційні форми і методи популяризації книги. Літературні ігри. Літературна подорож. Літературний калейдоскоп. Літературне лото. Літературний лабіринт. Турнір ерудитів. Читацькі олімпіади. Прес-калейдоскоп. Бібліотечний квест. «Сторісек».

Метод проектів як одна з інноваційних форм роботи шкільної бібліотеки. Типи проектів. Буккроссинг. Види буккроссингу.

Нові підходи до організації книжкових виставок. Віртуальні книжкові виставки. Буктрейлери. Скрайбінг.

Сучасні завдання бібліотеки: зниження трудомісткості окремих операцій; розширення асортименту послуг, поява принципово нових послуг, упровадження їх у суспільство; розробка і використання нових методик внутрішньої роботи бібліотеки.

Тема 2.2. Використання Універсальної десятикової класифікації в організації інформаційних ресурсів НУШ

Універсальна десятикова класифікація (УДК) як міжнародна бібліотечно-бібліографічна класифікація. Історія створення УДК. Таблиці УДК для бібліотек ЗЗСО. Систематизація та алгоритм практичного індексування бібліотечних документів за УДК.

Організація роботи з фондом бібліотеки ЗЗСО. Основні процеси формування бібліотечного фонду. Інформаційна потреба, інформаційний інтерес, інформаційний запит як чинники формування бібліотечного фонду. Принцип та критерії формування бібліотечного фонду. Система заходів для розкриття та реклами фонду бібліотеки. Довідково-бібліографічний фонд як елемент довідково-бібліографічного апарата шкільної бібліотеки.

Система каталогів і картотек як складова інформаційно-пошукової системи бібліотеки ЗЗСО. Види та функції каталогів і картотек бібліотеки.

Тема 2.3. Навчальна література: сучасні аспекти в роботі з підручниками (паперовими, електронними)

Навчальна література: особливості роботи з підручниками (паперовими та електронними). Сучасна шкільна бібліотека в Новій українській школі. Головна мета шкільної бібліотеки. Комплектування бібліотечного фонду підручників. Переліки навчальної літератури, рекомендованої МОНУ для використання в закладах загальної середньої освіти.

Безкоштовне забезпечення підручниками здобувачів освіти та вчителів (Закон України «Про освіту»). Фактори, на які треба спиратися при замовленні підручників. Доставка підручників і навчальних посібників до закладів загальної середньої освіти. Інвентаризація бібліотечного фонду підручників. Як розраховується книгозабезпеченість користувачів.

Електронні версії підручників. Електронна версія = електронний підручник? Що таке електронний підручник (Закон України «Про освіту»). Можливості електронного підручника. Посилання на зразки деяких електронних підручників та на освітній простір з інтерактивним навчальним матеріалом «Навчання без меж».

Забезпечення підручниками осіб з особливими освітніми потребами.

Найпоширеніші питання при роботі з підручниками та відповіді на них.

Тема 2.4. Інноваційні технології як складова діяльності шкільного бібліотекаря під час дистанційної форми роботи

Інноваційні технології у роботі шкільної бібліотеки. Основні завдання шкільної бібліотеки. Зв'язки бібліотеки. Рішення завдань у роботі.

Форма масової роботи «скрайбінг-презентація» та покрокова інструкція з використання даної технології. Форми роботи «інтерактивний плакат» та «віртуальна книжкова виставка». Основні етапи підготовки виставки.

Тема 2.5. Інформаційна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану та дистанційного формату навчання

Удосконалення бібліотечних технологій сьогодення. Основні процеси формування інформаційного ресурсу бібліотеки ЗЗСО. Інформаційна потреба, інформаційний інтерес, інформаційний запит як чинники формування інформаційного ресурсу. Організація зібрань електронних документів на допомогу освітньому процесу.

Довідково-бібліографічний фонд як елемент довідково-бібліографічного апарата шкільної бібліотеки. Система каталогів і картотек як складова інформаційно-пошукової системи бібліотеки ЗЗСО. Створення е-каталогу. Прикладне програмне забезпечення. Формування електронної бібліотеки, основні її складові.

Система заходів для розкриття та реклами інформаційного ресурсу.

Тема 2.6. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія»: ключові проблеми та основні орієнтири

Схвалення Кабінетом Міністрів України Стратегії розвитку читання на період до 2032 року.

Аналіз сучасного стану розвитку читання, обґрунтування необхідності розв'язання ключових проблем.

Нормативно-правові акти, з якими узгоджується Стратегія.

Мета, стратегічні цілі та завдання, спрямовані на досягнення стратегічних цілей. Етапи реалізації Стратегії та їх основні результати. Показники, за якими буде здійснюватися досягнення стратегічних цілей.

Що можливо зробити для реалізації завдань, що знайшли відображення в Операційному плані реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія».

Зміни, на які слід чекати і яких зусиль потрібно докласти, щоб реалізація стратегії стала успішною.

Тема 2.7. Простір інновацій, імерсивність як вектори формування національної самосвідомості особистості засобами дитячої літератури

Дитяча книжка: можливості пошуку мотивації для побудови власної життєвої стратегії і планування, джерело самовдосконалення, засіб отримання досвіду та інсайтів для саморозвитку, головний резерв інтелектуального потенціалу нації.

Формування в бібліотекарів ЗЗСО здатності ставити цілі і знаходити шляхи їх досягнення в умовах постійних змін у суспільстві; здатність до ефективного застосування різноманітних методів літературної освіти, уміння використовувати їх у професійній діяльності.

Проблема формування читацької культури учнів у сучасному інформаційному світі. Інноваційні технології мотивації до читання та шляхи розвитку творчого читача. Поєднання професійних читацьких кейсів і віртуальної чи доповненої реальності через імерсивні технології.

Роль книжки для формування комунікативної компетентності дітей та підлітків. Інноваційний потенціал ігрових, мультимедійних, проєктних, інтерактивних видів і форм роботи в організації читацького простору дитини.

Практики використання сучасних методів промоції читання в роботі бібліотекаря ЗЗСО та розвиток життєвих компетентностей особистості через діяльнісний підхід.

Тема 2.8. Краєзнавчі дослідження у змісті діяльності шкільної бібліотеки: сучасні підходи

Рідний край. Роль громади в житті людини. Краєзнавство: об'єкт і предмет досліджень. Складові краєзнавства і методи краєзнавчих досліджень. Джерела краєзнавчої інформації. Шкільне краєзнавство в системі краєзнавчої діяльності. Форми і методичні особливості шкільного краєзнавства. Роль бібліотек як інформаційного центру шкільних краєзнавчих досліджень.

Слобідський край – історико-географічний регіон України. Видатні історики – дослідники Слобожанщини. Особливості історичного поступу Харківщини. Пам'ятки історії рідного краю. Значення краєзнавства в національно-патріотичному вихованні молоді.

Розробка віртуальних маршрутів рідним краєм на основі матеріалів шкільної бібліотеки та сучасних інформаційних технологій.

Тема 2.9. Технологія створення бібліотечного буктрейлера

Сучасні технології для привернення уваги до книги.

Поняття «буктрейлер». Основні етапи створення буктрейлера. Історія популяризації такого роду просування книги у віртуальному просторі.

Поетапне пояснення «як створити буктрейлер». Типи буктрейлера.

Тема 2.10. Віртуальна складова шкільної бібліотеки для роботи з користувачами у дистанційній формі

Складова віртуального бібліотечного сервісу. Віртуальна бібліотека. Дистанційний доступ до джерел – успішні бібліотечні технології.

Поняття «віртуальна книжкова виставка». Віртуальні книжкові виставки як засіб популяризації бібліотечних ресурсів.

Віртуальна бібліографічна довідка, її актуальність в умовах сьогодення.

Тема 2.11. Бібліотечний простір: промоція читання школярів засобами кластеру інновацій

Опис основних завдань шкільної бібліотеки в реаліях сьогодення. Акценти у діяльності шкільних бібліотек.

Поняття «бібліотечна інновація», «фішки» бібліотек та головна мета інновацій. Види бібліотечних інновацій.

Постулати та інноваційні стратегії для шкільних бібліотек.

Промоція читання, або «що потрібно зробити для привернення уваги читача до книги».

Тема 2.12. Сучасна дитяча література: практичні поради для бібліотекаря, інформаційні ресурси, книжкові тренди

Сучасний медіапростір. Формування медіакультури в сучасному українському суспільстві.

Масмедіа і їх вплив на особистість. Головні ризики впливу медіа на дітей та шляхи їх подолання.

Медіаосвіта як головна стратегію формування медіаграмотності, цілі, завдання, інструментарій. Основні напрями в медіаосвіті та роль бібліотеки у формуванні медіаграмотності школярів. Роль бібліотеки у формуванні медіаграмотності шведських школярів.

Медіаосвітні ресурси, про які має знати шкільний бібліотекар, щоб допомогти педагогічному колективу ЗЗСО впроваджувати медіаосвіту.

2.13. Ключова компетентність «вільне володіння державною мовою» як складова формування національної ідентичності учнів

Нормативне забезпечення. Лексика української мови. Неологізми сьогодення. Українська лексика – генетичний код українця. Говорімо українською! Нормативний поради щодо формування ключової компетентності «володіння державною мовою» у здобувачів освіти. Державний стандарт базової і повної

загальної середньої освіти. Мовлення педагога, бібліотекаря. Функції мовлення. Культура мови й мовлення. Морфологічні норми. Новий правопис.

Тема 2.14. Академічна доброчесність у роботі шкільного бібліотекаря

Поняття академічної доброчесності. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Фактори виникнення кризи академічної доброчесності.

Законодавство України про академічну доброчесність. Дотримання академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Всеохоплююче поняття академічної доброчесності: високий рівень свідомості та культури особистості, корпоративна культура закладу освіти. Академічна культура. Інформаційна культура.

Проблема академічної доброчесності: боротьба з плагіатом, протидія корупції, верифікація джерел, розроблення кодексу честі закладу освіти. Плагіат. Різновиди плагіату. Як його уникати. Чому плагіатити погано? Як правильно робити посилання та цитування. Системи для перевірки тексту на унікальність. Положення про академічну доброчесність працівників ЗЗСО.

МОДУЛЬ 3. Інформаційно-цифровий бібліотечний простір

Тема 3.1. Цифрові освітні ресурси. Використання цифрових технологій та сервісів у ЗЗСО

Інформаційний освітній простір закладу освіти: ключові характеристики.

Складові стандарту інформаційно-цифрової компетентності вчителя: базові знання та вміння. Європейська рамка цифрової компетентності педагога.

Цифрові інформаційні ресурси в організації освітнього процесу. Упровадження в практику роботи педагогічних працівників цифрових освітніх ресурсів.

Особливості використання педагогом програмного забезпечення загального призначення в освітньому процесі ЗЗСО.

Призначення та види цифрових інформаційних ресурсів для навчання. Упровадження в практику роботи педагогічних працівників існуючих цифрових освітніх ресурсів. Створення власних цифрових освітніх ресурсів.

Електронний освітній простір бібліотекаря. Використання педагогом освітнього контенту ресурсів та сервісів мережі Інтернет. Технології мобільного навчання.

Тема 3.2. Бібліотечний інтерактивний простір: упроваджуємо квест-технології

Поняття та особливості впровадження квест-технологій. Функції квест-технологій. Класифікація, структура та переваги квестів. Передумови впровадження квест-технологій. Таксономія Блума та розташування квест-технологій. Види та завдань для веб-квестів в роботі шкільної бібліотеки.

Різноманітні інструменти створення квестів: елементи гейміфікації, онлайн-дошки, хмари слів, онлайн комунікація, інтерактивні вправи, інтерактивні плакати та ін.

Тема 3.3. Практика впровадження медіаосвіти в діяльність шкільної бібліотеки

Сучасний медіапростір. Формування медіакультури в сучасному українському суспільстві.

Масмедіа і їх вплив на особистість. Головні ризики впливу медіа на дітей та шляхи їх подолання.

Медіаосвіта як головна стратегія формування медіаграмотності, цілі, завдання, інструментарій. Основні напрями в медіаосвіті та роль бібліотеки у формуванні медіаграмотності школярів. Роль бібліотеки у формуванні медіаграмотності шведських школярів.

Медіаосвітні ресурси, про які має знати шкільний бібліотекар, щоб допомогти педагогічному колективу ЗЗСО впроваджувати медіаосвіту.

Тема 3.4. Інформаційна безпека учасників освітнього процесу

Мережа інтернет. Соціальні мережі. Правила спілкування в мережі інтернет. Поняття нетикету. Використання e-mail для спілкування. Найпоширеніші помилки в електронному листуванні. Правила безпеки в інтернет. Кібербулінг. Проблема кібербулінгу і його типи. Засоби захисту персональних даних у мережі. Засоби перевірки інформації.

Навчання учасників освітнього процесу правилам безпечної поведінки особистості, формування навичок уникнення потенційних ризиків і небезпек.

МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічні особливості професійної діяльності шкільного бібліотекаря

Тема 4.1. Діти з особливими освітніми потребами в освітньому просторі ЗЗСО

Нормативно-правовий контекст організації інклюзивного навчання. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання до 2029 року. Створення інклюзивного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти. Складові школи, що розвиває інклюзивне середовище. Стратегічне планування та якісний менеджмент в організації інклюзивного навчання. Створення команди психолого-педагогічного супроводу. Основні завдання команди психолого-педагогічного супроводу. Кадрове забезпечення для надання корекційно-розвиткових послуг. Індивідуалізація процесу навчання учнів з особливими освітніми потребами. Індивідуальна освітня траєкторія. Складання індивідуальної програми розвитку. Використання комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в плануванні освітньої траєкторії розвитку особи з особливими освітніми потребами. Адаптація та модифікація освітнього середовища для осіб з

особливими освітніми потребами. Допоміжні технології як елемент інклюзивного освітнього середовища: дистанційний формат. Асистивні технології для інклюзії. Альтернативна і додаткова комунікація. Інструменти, впровадження яких дозволяє залучати учнів з особливими освітніми потребами до дистанційної роботи. Ресурси для якісної організації інклюзивного навчання. Співпраця із закладами вищої освіти. Навчання і підтримка педагогів. Ресурсні зустрічі. Спілкування з батьками. Учніське самоврядування.

Тема 4.2. Психолого-педагогічний аспект професійної діяльності шкільного бібліотекаря

Стрес. Ознаки стресу у дорослих. Особливості переживання стресу війни. Як оновити послідовності. Правила стресостійкості та протидії емоційному вигоранню вчителів.

Перша психологічна допомога. Етапи надання першої психологічної допомоги. Елементи першої психологічної допомоги.

Реакція дитини на травматичну подію. Типові реакції, характерні для всіх вікових груп. Поширені реакції дітей з особливими освітніми потребами на стрес: симптоми, тривалість, наслідки. Як захистити дитину з ООП. Емоційний діалог, його ознаки. Алгоритм емоційного діалогу. Як говорити про війну з дітьми. Алгоритм надання розвивального зворотного зв'язку дитині у проблемній ситуації.

Психологічна життєстійкість, резильєнс. Психологічне благополуччя.

Способи посилення ресурсів. Значення та складові психологічної резильєнтності. Важливі характеристики резильєнтності. Завдання заходів з психосоціальної підтримки та збереження психічного здоров'я. Основні ресурси розвитку психологічної резильєнтності у дітей. Захисні фактори, що сприяють формуванню психологічної життєстійкості. Найбільш актуальними напрямками роботи вчителів з батьками. Гра як ресурс для відновлення та основу для надання психоемоційної підтримки. Психологічні хвилинки.

Тема 4.3. Партнерство вчителів, бібліотекарів, батьків: спільна підтримка освітнього процесу

Педагогіка партнерства: основні принципи, дієві методи залучення до спільної діяльності. Визначення терміну «партнерство». Принципи педагогіки партнерства. Основні ідеї педагогіки партнерства. Елементи взаємодії між вчителем, бібліотекарем та батьками в межах педагогіки партнерства. Ефективні форми налагодження партнерських взаємин.

Шкільна бібліотека як центр підтримки освітнього процесу в закладах освіти. Вектори роботи бібліотеки в закладах загальної середньої освіти. Роль бібліотекаря в закладі загальної середньої освіти. Сучасні виклики роботи бібліотек України. Діяльність бібліотечно-інформаційного простору. Досвід роботи новаторської бібліотеки Ооді (Фінляндія).

Бібліотека та сім'я – ресурси взаємодії. Рід, родина, сім'я в українському житті. Книжкові онлайн-виставки. Родинні та літературні свята. Традиції родини в бібліотечних заходах. Талантами сім'я багата: творчість, конкурси, виставки. Онлайн-уроки, що виховують, онлайн-опитування та методична робота. Поради батькам щодо розвитку у дитини любові до книги.

Тема 4.4 Збереження психологічного та соціального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану

Психологічна допомога здобувачам освіти в умовах воєнного стану.

Завдання психолого-педагогічної допомоги. Основи психологічної комунікації.

Перша ментальна допомога в стресовій ситуації за Моше Фархі. Порушення психічних процесів та ознаки надання першої психологічної допомоги.

Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання психічних реакцій та станів. Протокол надання ППД в гострих стресових ситуаціях. Протокол надання психолого-педагогічної допомоги людині з агресивною поведінкою, з ознаками ступору, апатії, рухового збудження, дезорієнтації, страху, паніки, нервового тремтіння, марення, плачу, істерики, незакінченого суїциду,

Кейс технік з подолання тривожності у здобувачів освіти. Техніки: майндфулнес, емоційна регуляція, дихальні практики для зняття стресу, психогімнастичні та кінезіологічні вправи, арт-терапія.

Рекомендації педагогам та здобувачам освіти щодо збереження ментального здоров'я. Основні кроки, необхідні для здійснення успішного перенаправлення педагогом закладу освіти.

МОДУЛЬ 5. Діагностико-аналітичний

5.1. Настановне заняття. Вхідне діагностування

Реєстрація слухачів. Заповнення документації щодо роботи курсів підвищення кваліфікації. Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення курсів.

Повідомлення вимог до виконання підсумкового тестування.

Вхідне діагностування проводиться з метою визначення базового рівня фахової підготовки слухачів курсів підвищення кваліфікації.

5.2. Підсумкове тестування

Підсумкове тестування проводиться з метою визначення ефективності курсів підвищення кваліфікації та розвитку рівня професійної компетентності шкільних бібліотекарів.

Рекомендовані джерела

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. Закон України «Про освіту» [від 05.09.2017 № 2145-VIII // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text)
2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 06.04.2022 № 848-VIII // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Закон України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30.09.2020 № 898-2020-п // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
4. Закон України «Про інноваційну діяльність» передбачено від 4 липня 2002 року № 40-IV // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27.01.1995 № 32/95 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Указ Президента України від 18.05.2019 №286/219 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» // <https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025>
7. Указ Президента України від 16.03.2022 №143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» // <https://www.president.gov.ua/documents/1432022-41729>
8. Постанова Кабінету Міністрів України № 177 від 22 березня 2017 року «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десяткової класифікації» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2017-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-%D0%BF>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 673 «Про Державну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання на період до 2025 року» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2020 року № 957 «Про внесення змін до Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2020-%D0%BF#Text>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 р. № 41 Про затвердження Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/41-2019-%D0%BF#Text>
13. Типові правила користування бібліотеками в Україні: наказ Міністерства культури і мистецтв України від 05 травня 1999 року № 275 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0449-99#Text>
14. Про внесення змін до Типових правил користування бібліотеками в Україні: наказ Міністерства культури України від 19.04.2017 № 340 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0635-17#Text>
15. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»: наказ МОН України від 08.09.2020 № 1115 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
16. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визначення таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 // <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641>

17. Заходи щодо реалізації Концепції національно патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року від 06.06.2022 №527 // <https://mon.gov.ua/ua/news/sistema-osviti-zatverdzheno-zahodi-shodo-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-ditej-ta-ta-molodi?=&print>
18. Концепція «Нової української школи» // <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
19. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні // <http://mediaosvita.org.ua/book/kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity/>
20. Про проведення щорічного Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек: наказ МОН України від 12.08.2014 № 931 // <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0931729-14#Text>
21. Про впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи бібліотек: наказ МОН України від 26.06.2017 № 929 // <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929729-17#Text>
22. Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: наказ МОНмолодьспорт № 1243 від 31.10.11 // http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565
23. Ідея Нової української школи – виховання, що ґрунтується на цінностях / Управління ДСЯО у Харківській області // <https://www.youtube.com/watch?v=535WMvgUWmk>.
24. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
25. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання: наказ Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text>
26. Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах: затверджено наказом Міністерства культури і туризму України від 03.04.2007 р. № 22 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-07#Text>
27. Про затвердження Інструкції про порядок комплектування та облік підручників і навчальних посібників у бібліотечних фондах загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації: наказ МОНУ від 02.12.2013 № 1686 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2137-13#Text>
28. Про внесення змін до Інструкції про порядок комплектування та облік підручників і навчальних посібників у бібліотечних фондах загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації: наказ МОНУ від 22.08.2017 № 1228 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1139-17#Text>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бібліотека Нової української школи : збірник за матеріалами бібліотечного форуму / упор.: В. П. Фарварщук. – Хмельницький : ХОППО. – 2022 – 65 с.
2. _____ Віртуальна «реальність» публічних бібліотек : метод. поради / ЛОУНБ; упоряд.: О. Шматько, С. Дмитрів. – Л. : Ліга-Прес, 2011. – 40 с. – Режим доступу: <https://cutt.ly/v1er8Ck>
3. Джерело педагогічних інновацій. Бібліотека закладу загальної середньої освіти – стратегічний партнер Нової української школи : науково-методичний журнал / укладачі: Л. Ворфлік, З. Жеребкіна ; гол. ред. Л.Д. Покроева. – Випуск № 3(35). – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2021. – 204 с. – Режим доступу: <https://cutt.ly/N1etrBy>
4. Дворник А. П. Музикотерапія у бібліотеках / Дворник А. П. // Бібліотека і книга у цифровому медіасвіті : матеріали III Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 29 верес. 2017 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; Укр. бібл. асоц. ; редкол.: Г. В. Горбенко, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. Є. Сошинська, О. О. Ісаєнко. – Київ, 2018. – С. 29-31.
5. Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту» / упорядники: Валерій Іванов, Оксана Волошенюк. –

Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. – 494 с. – Режим доступу: <https://medialiteracy.org.ua/category/bibliotek/publication-bibliotek/>.

6. Інформаційні ресурси : словник законодавчої та стандартизованої термінології / [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Нілан], 2012. – 283 с.

7. Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2022 рік / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [підготували.: Пономаренко Л. О., Вараксіна Н. В., Ніколаєнко Я. М., Павленко Т. С., Смола Л. М.]. – Київ, 2021. – 110 с. – Режим доступу: <https://cutt.ly/E1etjTV>

8. Каталоги та картотеки / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Харків, 2017. – 40 с.

9. Кисельова С. В. Система каталогів та картотек: реалії сьогодення / Кисельова С. В. – [К., 2020]. – Режим доступу: https://chl.kiev.ua/prof_nov/2020/201020/%D0%9A%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf

10. Національно-патріотичне виховання: вектори розвитку в освітньому процесі : аналітичний огляд / Агалець І.О. // Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Лапаєнко С. В., Агалець І. О., Гуралюк А. Г., Закатнов Д. О., Ростока М. Л. та ін. ; наук. ред. Лапаєнко С. В.]. – Вінниця : ТВОРИ. 2022. – 204 с. – С. 67-93. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/overview_edition_2022.pdf

11. Нечепорчук А. Новий освітній простір. Безбар'єрність : інформаційний збірник. – Київ, 2019. – 151 с. – Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/408/NOP_Bezbaryernist.pdf

12. Освітнянська бібліотека в сучасній системі соціокультурних комунікацій : метод. рек. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.-упоряд.: Глазунова С. М., Ніколаєнко Я. М., Сошинська Я. Є. ; наук. ред.: Добко Т. В., Пономаренко Л. О.]. – Київ : [б. в.], 2019. – 74 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» ; вип. 22).

13. Представництво бібліотеки у соціальних мережах. – Київ, 2021. – Режим доступу: <https://luki.kyiv.ua/wp-content/uploads/2015/08/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D1%81%D0%BE%D1%86.%D0%BC%D0%B5%D1%80.%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BE.pdf>

14. Систематизація документів та організація каталогів і картотек освітянських бібліотек за таблицями Універсальної десятикової класифікації : практичний посібник / уклад. Лобановська І. Г. ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : Видав-во Ліра-К, 2019. – 105 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» ; вип. 20). – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Systematyzacia-UDC.pdf>

15. Створення сучасного інформаційно-освітнього простору шкільної бібліотеки : метод. рекомендації / [авт.: І. І. Хемчян, А. І. Рубан, О. Л. Гончаренко] ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [Б. в.], 2021. – 56 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 24). – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/Modern_library_space.pdf

Соціальні мережі та бібліотеки // Бібліотечна енциклопедія Харківщини. Регіональний корпоративний проект. – Режим доступу: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/informatsiini-tekhnohii/sotsialni-merezhi-ta-biblioteky>.

16. Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи : практичний посібник. – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-kabinetu-bibliotekoznavstva/>

17. Українська бібліотечна енциклопедія. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/>.

18. Хіміч, Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек : посіб. для бібліотекарів за програм. підвищ. кваліфікації / Укр. бібл. асоц., НАКККиМ, Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів ; Я. О. Хіміч. – К. : Самміт-книга, 2012. – 88 с. – Режим доступу: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZP.pdf

19. Янкович О. Медіаосвіта в загальноосвітній школі : навчально-методичний посібник / О. Янкович. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – 160 с. – ISBN 978-966-308-463-3.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека і батьки: співпраця заради дитини / Бібліотека Червоноградської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Львівської області. – Режим доступу: http://chervonograd-school2.lviv.sch.in.ua/biblioteka/radimo_pochitati/dlya_batjkiv/spivpracya_bibliotekarya_zaradi_ditini/

2. Бібліотечні інноваційні послуги. – Режим доступу: <https://library.chytomo.com/>

3. Бондаренко В. Віртуальні виставки як дистантна бібліотечна послуга / В. Бондаренко. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=953:virtualna-vistavka&catid=8&Itemid=350.

4. Буктрейлер О. Грін «Парпурові вітрила» / Бібліотека Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 75. – Режим доступу: http://school71.edu.kh.ua/bbloteka/zhittya_biblioteki/buktrejleri/

5. Буктрейлер до Дня Українського козацтва / Бібліотека Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 75. – Режим доступу: <https://sch75lib.wixsite.com/home>

6. Буктрейлер – сучасний рушій книги від полиці до користувача, від Інтернету до бібліотеки. – Режим доступу: https://schoolplusnet.com/up_portfolio/2017-5-10-13-44-20_file_177.pdf

7. Буктрейлер «Маруся Богуславка» / Бібліотека Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів № 75. – Режим доступу: <https://sch75lib.wixsite.com/home/single-post/2015-10-19-%D0%B1%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%B5%D1%80-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%83%D1%81%D1%8F-%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0>

8. Буктрейлери як спосіб поєднання навчання та захоплення учнів. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/buktrejleri-yak-sposib-poednannya-navchannya-ta-zahoplennya-uchniv-257940.html>

9. Віртуальна бібліотека. – Режим доступу: <https://cutt.ly/Q1erUa8>

10. Віртуальний простір шкільної спільноти під час війни. – Режим доступу: <https://kristti.com.ua/virtualnyj-prostir-shkilnoyi-spilnoty-bezpeka-pid-chas-vijny/>

11. Де козак, там і слава / Бібліотека Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 105 Харківської міської ради. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=eCbyZWakgqc&ab_channel=%D0%A8%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%A5%D0%97%D0%9E%D0%A8%E2%84%96105

12. Дистанційні платформи для навчання, саморозвитку та отримання допомоги й перевіреної інформації – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/distancijni-platформи-dlya-navchannya-samorozvitku-ta-otrimannya-dopomogi-i-perevirenoyi-informaciyi>

13. Згадуючи Чорнобиль...: до 30-річчя трагедії : віртуальна виставка. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/ssuser5683a2/ss-61320050>

14. Знайомтеся, Харківщино!: онлайн лото / Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. – Режим доступу: <http://old.region.library.kharkov.ua/loto/index.php>

15. Інноваційна діяльність бібліотеки. – Режим доступу: <https://cutt.ly/q1erLH7>
16. Інноваційні послуги, промоції читання та цифровізація: чим дивують бібліотеки сьогодні. – Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/golovna/innovaciyni-poslugi-promociyi-chitannya-ta-cifrovizaciya-chim-divuyut-biblioteki-sogodni.html>
17. Інтеграція у віртуальний простір як складова успіху наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пірогова. – Режим доступу: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/3836-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-7709-1-10-20170531.pdf>
18. Інтернет-ризик для дітей / Бібліотечно-інформаційного центру КЗ «Садовський ліцей» Лозівської міської ради Харківської області. – Режим доступу: http://sadovebiblioteka.blogspot.com/p/blog-page_94.html
19. Казкотерапія / Бібліотека ОЗЗСО І-ІІІ ст. «Шацький ліцей». – Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/408/NOP_Bezbaryernist.pdf
20. Левченко І. А. Робота шкільної бібліотеки під час дистанційного навчання / Левченко І. А. – Режим доступу: <https://vsimosvita.com/robita-shkilnoyi-biblioteki-pid-chas-dystancijnogo-navchannya/>
21. Лисенко Л. Бібліотека – важлива ланка медіаосвіти / Лариса Лисенко. – Режим доступу: <https://medialiteracy.org.ua/biblioteka-vazhlyva-lanka-mediaosvity/>
1. Матвійчук, О. Є. Соціокультурна діяльність бібліотек : термінологічний аспект [Електронний ресурс] / Оксана Євгенівна Матвійчук // StattiOnline : б-ка наук. ст. – Текст. дані. – [Київ, б. р.]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2OV2WwP>.
22. Міста і села України. Втрати воєнного часу: бібліографічний список / Національна історична бібліотека України:
Харківська область. Ч. 1: м. Харків. – Режим доступу: https://nibu.kyiv.ua/media/uploads/2022/09/07/mista_i_sela_vtraty_kharkivska_obl_01.pdf
Харківська область. Ч. 2: Харківщина. – Режим доступу: https://nibu.kyiv.ua/media/uploads/2022/09/16/mista_i_sela_vtraty_kharkiv_ob.pdf
23. Метод «Скрайбінг»: яскраве подання навчального матеріалу. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/metod-skraybing-yaskrave-podannya-navchalnogo-materialu>
24. Пам'ятка бібліотекаря щодо роботи з батьками; Ваша дитина у дзеркалі читання: тест для батьків учнів 5-8 класів / Бібліотека Червоноградської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2. – Режим доступу: http://chervonograd-school2.lviv.sch.in.ua/biblioteka/radimo_pochitati/dlya_batjkiv/spivpracya_bibliotekarya_zaradi_ditini/
25. Практична медіаграмотність : посібник для бібліотекарів / Людмила Гуменюк, Валентина Потапова ; редактор-упорядник Оксана Волошенюк. – Режим доступу: <https://aup.com.ua/books/mbm/>
26. Протидія Булінгу. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/protidiya-bulingu>.
27. Скорочені таблиці УДК українською мовою / Книжкова палата України. – Режим доступу: <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y>.
28. Список терапевтичних казок. – Режим доступу: <https://cutt.ly/O1etmfW>
29. Технологія «Буктрейлер». – Режим доступу: <https://sites.google.com/view/biblioteka-ua/%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B8?pli=1>
30. У колекції бібліотеки буктрейлери: «Два прізвиська - одна доля» (до 100-річчя О. Гончара <https://youtu.be/v55U0zP5Iz8>), на книгу Я. Яріша «Самійло» (<https://youtu.be/MJ2cBfQV9w0>), на книгу М. Пивовара «Розпинання на вітру» (<https://youtu.be/VeAUaSgZYyY>).
31. Шкільний флешмоб «Я і Україна» / Бібліотека Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 75. – Режим доступу: <https://sch75lib.wixsite.com/home>

ІНФОРМАЦІЙНІ СТОРІНКИ

1. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/> – сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
2. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news-category=%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8> – рубрика «Бібліотека», підрубрика «Шкільна бібліотека сайту КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
3. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України
4. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН
5. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
6. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Фейсбук сайту «Нова українська школа»
7. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
8. <https://www.facebook.com/osvita.ua> – Фейсбук сайту Освіта.ua
9. <https://chl.kiev.ua/> – сайт Національна бібліотека України для дітей
10. <https://4uth.gov.ua/category/akcziyi> – Державна бібліотека України для юнацтва
11. <https://lib.knukim.edu.ua/exhibitions/> – Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв
12. <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=10078> – Національна бібліотека України для дітей
13. <https://nlu.org.ua/article.php?id=152> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого
14. <https://korolenko.kharkov.com/v-vystavky.html> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленко
15. https://www.youtube.com/channel/UCXNaCzB9PeMOXxWMgzWZ9AA/videos?view_as=subscriber – Бібліотека № 50 ЦБС Київського району м. Харкова
16. http://biblioteka-mayakovskogo.edu.kh.ua/nashi_biblioteki/biblioteka-filiya_50/ – Сайт бібліотеки-філії № 50 КЗК «ЦБ ім. В. В. Маяковського ЦБС Київського району м. Харкова»
17. <https://sites.google.com/view/dgh12/%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8-%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BC> – Бібліотека КЗ «Смирнівський ліцей» Лозівського району Харківської області
18. <http://school71.edu.kh.ua/bbloteka/> – Бібліотека Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 71 Харківської міської ради Харківської області
19. <https://biblpzos1.jimdofree.com/> – сайт бібліотеки Комунального закладу «Панютинський ліцей» Лозівської міської ради Харківської області
20. <https://t.me/+qNXnCh8rI40zYmIy>; <https://t.me/+k5twqzBzVwUzNTJi> – Телеграм-канал. Група «Шкільні бібліотеки Харківщини»
21. <https://.viber.com/?=XtZ26AHQ9K5zUf6-Mt9qfmrGH2RuJWDD&Iqng=ru> – Фейсбук. Група «Інформаційний простір бібліотеки»

22. <https://www.facebook.com/groups/972646866493927>;
<https://.viber.com/?=XtZ26AHQ9K5zUf6-Mt9qfmrgH2RuJWDD&Iqng=ru> – Вайбер-канал
«Шкільні бібліотеки Харківщини»
23. https://vikimediaosvita18.blogspot.com/p/blog-page_23.html – Блог шкільного
бібліотекаря «Берег дитинства»